

“गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” ही योजनांतर्गत योजना राबविण्यास प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकिर्ण-२०१६/ प्र.क्र.२१/विशा-३अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
२ रा मजला, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक: ४ जून, २०१६

वाचा

- १) माहिती तंत्रज्ञान विभाग, शासन निर्णय क्र. GAD-मातंस ०८०/४/२०१४-०/०
Directorate of IT-DIT(MH), दि.०१.०७.२०१४
- २) गृह विभाग, शासन निर्णय क्र. गृहआ-२०१५/प्र.क्र.२३०/आस्थापना-२,
दि.२०.५.२०१५
- ३) गृह विभाग, शासन निर्णय क्र. संकिर्ण-२०१६/प्र.क्र.२५/विशा-३अ,
दि.२०.५.२०१६

प्रस्तावना

राज्यात कायदा व सुव्यवस्था राखणे हे शासनाचे आद्य कर्तव्य आहे. परंतु खून, चोरी, दरोडे, बलात्कार, आर्थिक घोटाळे व फसवणूक, दंगली यांसारख्या इतर अनेक गुन्ह्यांमुळे राज्याच्या कायदा व सुव्यवस्थेला प्रत्यक्षपणे किंवा अत्यक्षपणे धोका उद्भवत आहे. सध्याचे आधुनिक युग हे माहिती तंत्रज्ञानाचे युग म्हणून ओळखले जाते. त्यामुळे नवनवीन तंत्रज्ञान व उपकरणे वापरून गुन्हे करण्याचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत आहे. तसेच गुन्हेगारी करण्याच्या पध्दतींमध्येही बरेच आमुलाग्र बदल झालेले निर्दशनास आले आहे. तसेच माहिती तंत्रज्ञानातील प्रगतीमुळे व प्रसारामुळे लहान मुलांपासून थोरा मोठ्यांपर्यंत नवनवीन तंत्रज्ञानाचा वापर सर्रास केला जात आहे. सध्याचा माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगामध्ये संगणकाने मानवी जीवनातील प्रत्येक क्षेत्रात आपले स्थान निर्माण केले आहे. इंटरनेटचा वापर करून इलेक्ट्रॉनिक डाटा ट्रान्सफर केला जात असतो. तसेच ई-बँकिंग, पेपरलेस ऑफिस, सोशल मिडिया यांसारख्या संकल्पना जन्माला आल्या जेथे महत्वाची माहिती ही कागदावर न ठेवता ई-डॉक्युमेंटच्या स्वरूपात असते. परंतु त्याचबरोबर गुन्हेगारीचे प्रमाण वाढत असून गुन्हेगारी करण्याच्या पध्दतीमध्येही नवनवीन

तंत्रज्ञानाचा वापर होत असल्याचे निर्दर्शनास आले आहे. इंटरनेटच्या माध्यमातून व इतर अनेक अद्ययावत तंत्रज्ञानावर आधारीत घडणा-या गुन्ह्यांची व तसेच सायबर गुन्ह्यांची संख्या व प्रकार दिवसागणिक उग्र रुप धारण करीत आहेत. यावर वेळेत नियंत्रण आणण्याकरीता गृह विभागामार्फत राज्यामध्ये सध्या तंत्रज्ञान आधारीत विविध प्रकल्प (उदा. CCTV, CCTNS यांसारखे) राबविण्यात येत आहेत. सबब, राज्यात घडणा-या विविध प्रकारच्या गुन्ह्यांवर त्वरीत कार्यवाही करून निकाली काढण्यासाठी व राज्याच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीने व जनमानसात शांतता प्रस्तावित करण्यासाठी तंत्रज्ञान आधारीत “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” हा महत्त्वकांक्षी प्रकल्प राबविण्याचे शासनाच्या विचाराधीन आहे. आणि या प्रकल्पांतर्गत प्राथमिक टप्प्यात “सायबर सुरक्षा प्रकल्प” राबविण्याचे शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय

१. राज्याच्या कायदा व सुरक्षेच्या दृष्टीने व जनमानसात शांतता प्रस्थापित करण्यासाठी राज्यामध्ये “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” ही राज्य योजनांतर्गत योजना राबविण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.
२. सदर प्रकल्पांतर्गत प्रथम टप्प्यात “सायबर सुरक्षा प्रकल्प” तसेच भविष्यात तंत्रज्ञानावर आधारित गुन्हे अन्वेषणासंबंधी अनेक प्रकल्प ह्या प्रकल्पाचाच भाग म्हणून राबविण्यास शासनाची प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.
३. “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” ह्या योजनांतर्गत योजनेस नवीन लेखाशिर्ष उघडण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
४. गृह विभागातील सर्व प्रकल्पांना चालना देण्यासाठी स्वीय प्रपंजी लेखा (PLA) उघडण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
५. अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समिती मार्फत “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्पाच्या”

- तसेच त्याअंतर्गत प्रथम टप्प्यात राबविण्यात येणा-या “सायबर सुरक्षा प्रकल्प” च्या अंमलबजावणीचा वेळोवेळी आढावा घेण्यात येईल.
६. “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान प्रकल्पाचे स्वरूप कायमस्वरूपी असून त्या अंतर्गत प्राथमिक टप्प्यात सुरु करण्यात येणा-या “सायबर सुरक्षा प्रकल्पाचा” कालावधी पाच वर्षांचा असेल.
७. प्रथम टप्प्यात राबविण्यात येणारा सायबर सुरक्षा प्रकल्प विशेष पोलीस महानिरीक्षक (सायबर व महिला अत्याचार प्रतिबंध), मुंबई यांचे मार्फत राबविण्यात येईल.
८. “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” ह्या प्रकल्पा अंतर्गत राबविण्यात येणा-या “सायबर सुरक्षा प्रकल्पाकरिता” नियुक्त करण्यात आलेल्या प्रकल्प सल्लागार कंपनीने प्रकल्पासाठी तयार केलेल्या प्रकल्प अहवालानुसार प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्यात यावी.
९. दि.२०.५.२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये तांत्रिक आढावा समिती (Technical Review Committee) गठित करण्यात आली असून, ही समिती प्रकल्पातील तांत्रिक बाबींचा वेळोवेळी आढावा घेवून, प्रकल्प राबविण्यात येणा-या तांत्रिक अडचणींचे निराकरण करण्यास/ सल्ला देण्यास/ मार्गदर्शन करण्यास सहाय्य करेल. परंतु त्याबाबतचा अंतिम निर्णय घेण्याचा पुर्ण अधिकार उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समितीला राहिल.
१०. सदर प्रकल्प कार्यान्वित असताना संकलित झालेली सर्व प्रकारची माहिती ही सुरक्षिततेच्यादृष्टीने महत्वाची असल्याने त्याबाबत गोपनीयता पाळण्यात यावी.
११. प्राथमिक टप्प्यात सुरु करण्यात येणा-या तसेच भविष्यात चालु करण्यात येणा-या तंत्रज्ञान विषयक प्रकल्पासाठी वेळोवेळी प्रकल्प सल्लागार नेमण्याची प्रक्रिया माहिती तंत्रज्ञान विभागाने प्रकल्प सल्लागारासाठी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयानुसार पार पाडण्यात येईल.

१२. “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” ह्या प्रकल्पा अंतर्गत येणारे प्रकल्प हे गोपनीय असल्याने निवड झालेल्या कोणत्याही प्रकल्प सल्लागार कंपनीने संकलीत केलेली माहिती शासनाने प्राधिकृत केलेल्या अधिका-याशिवाय, विनापरवानगी कोणत्याही त्रयस्थ व्यक्तीस देऊ नये. ह्याबाबतची सर्वस्वी जबाबदारी प्रकल्प सल्लागार कंपनीची असेल.
१३. वेळोवेळी विहित केलेल्या सुचना किंवा अटींचे पालन न झाल्यास तसेच प्रकल्प सल्लागार कंपनीने केलेले काम शासनास असमाधानकारक आढळल्यास प्रकल्प सल्लागार कंपनीशी करण्यात आलेला करार कोणत्याही वेळी खंडित करण्याचा पुर्ण अधिकार शासनास असेल.
१४. “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” ह्या प्रकल्पांतर्गत प्राथमिक टप्प्यात सुरु करण्यात येणा-या “सायबर सुरक्षा प्रकल्पासाठी” एकूण पाच वर्षासाठी रु.८३७,८६,०७,३५०/- इतकी रक्कम खर्च करण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. याबाबतचा वर्षानिहाय खर्चाचा तपशील पुढीलप्रमाणे-

अ.क्र.	वर्ष	प्रस्तावित खर्च (रु.)
१.	पहिले वर्ष	३७६,०६,२५,५७८/-
२.	दुसरे वर्ष	९२,१८,७३,०११/-
३.	तिसरे वर्ष	१०१,५८,१९,७३०/-
४.	चौथे वर्ष	११९,७५,२३,७२१/-
५.	पाचवे वर्ष	१४८,२७,७५,३१०/-
	एकूण	८३७,८६,०७,३५०/-

१५. “गृह विभागातील विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प” ह्या प्रकल्पांतर्गत प्राथमिक टप्प्यात सुरु करण्यात येणा-या “सायबर सुरक्षा प्रकल्पासाठी नेमलेल्या प्रकल्प सल्लागार कंपनीने शासनास तसेच विशेष पोलीस महानिरिक्षक (सायबर व महिला

अत्याचार प्रतिबंध), मुंबई यांना प्रकल्पाच्या कार्यवाहीच्या सद्यस्थितीबाबतचा सुधारित मासिक अहवाल सादर करणे बंधनकारक राहील.

१६. सदर सायबर सुरक्षा प्रकल्प हा विशेष पोलीस महानिरिक्षक (सायबर व महिला अत्याचार प्रतिबंध), मुंबई ह्यांचे मार्फत राबविण्यात येत असल्याने प्रकल्प सल्लागार म्हणून नेमण्यात आलेल्या कंपनीच्या सल्लागाराच्या कार्याचा कार्यपुर्ती अहवाल विशेष पोलीस महानिरिक्षक (सायबर व महिला अत्याचार प्रतिबंध), मुंबई यांनी प्रमाणित करून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास सादर करणे आवश्यक आहे.

१७. सायबर सुरक्षा प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीबाबतच्या प्रगतीचा आढावा विशेष पोलीस महानिरिक्षक (सायबर व महिला अत्याचार प्रतिबंध) हे प्रत्येक महिन्यास अपर मुख्य सचिव (गृह) यांना सादर करतील.

१८. सदर प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने प्रकल्प सल्लागार कंपनीस येणा-या खर्चाची देयके वरील प्रकल्पास नवीन लेखांशेष उपलब्ध झालेनंतर अदा करण्यात येतील.

सदरहू शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १६१/१४६१ दि.२६.४.२०१६, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ २३९/१६/ व्यय-७ दि.४.५.२०१६, माहिती तंत्रज्ञान विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ २१७०/२५.०४.१६/GAD-३९/IT, दि.२५.४.२०१६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in ह्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६०६१३१३०१०७४५२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(पु. हि. वागदे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई

२. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव, माहिती तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे, प्रधान सचिव, मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई
६. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
७. विशेष पोलीस महानिरीक्षक (सायबर व महिला अत्याचार प्रतिबंध), मुंबई
८. उपसचिव (अर्थसंकल्प), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. अवर सचिव (अर्थसंकल्प) गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
११. महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई/ नागपूर
१२. अधिदान व लेखा अधिकारी/ निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई.
१३. वित्त विभाग, व्यय-७/ विनियम, मंत्रालय, मुंबई
१४. निवडनस्ती/गृह विभाग (विशा-३अ).